

Datum
20231121

Mottagare
Naturvårdsverket

Kontaktuppgifter:
Mejl: annelie.rosell@pelagic.se
Mobil: 0725 808 186

Yttrande med anledning av samråd för den planerade energi-ön utanför Bornholm

Swedish Pelagic Federation producentorganisation (SPF) företräder samtliga svenska fiskefartyg över 12 meters längd inom det pelagiska fisket efter bl.a. sill, skarpsill, tobis och makrill i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt och Östersjön samt ett antal fartyg mindre än 12 meter som fiskar kustnära längs Västkusten respektive i Östersjön. Våra medlemmar står varje år för ca 90 procent av den totala fiskade volymen i Sverige.

Generella synpunkter

SPF har tagit del av Energistyrelsens Espoo-rapport med anledning av den planerade energi-ön utanför Bornholm. I rapporten ges en bedömning av troliga gränsöverskridande effekter på bland annat yrkesfiske samt marin flora och fauna. Vi anser att denna bedömning är ofullständig då den utelämnar påverkansfaktorer som potentiellt kan ha stor betydelse för fisk och fiske. Vidare underskattas bristen på kunskap om hur olika faktorer kopplat till havsbaserad vindkraft kan påverka det marina ekosystemet och därmed fisket på sikt. Det råder stor osäkerhet hur en storskalig utbyggnad av havsbaserad vindkraft kommer att påverka den marina miljön och detta bör öppet redovisas i underlagsrapporter och konsekvensbeskrivningar.

Eventuell beståndspåverkan

SPF:s främsta farhåga kopplad till en utbyggnad av havsbaserad vindkraft är dess eventuella negativa inverkan på fiskbestånden. Utan framtida välmående fiskbestånd finns ingen framtid för yrkesfiske. SPF anser därför att det är väsentligt att utreda planerade vindkraftparkers inverkan på de fiskbestånd som upprätthåller sig i och kring berörda områden.

I Espoo-rapporten beskrivs enbart eventuell påverkan på fisk av sedimentsspridning vid anläggningsfasen och elektromagnetisk strålning från nedgrävda kablar. Vi vill peka på att olika fiskarter kan komma att påverkas av vindkraftsetableringen såväl under anläggningsfasen som under drift och avveckling. Det är därför väsentligt att förväntade effekter under hela parkens livstid utreds.

Vindkraftparker kan medföra bland annat ändrade strömmönster (vilket i sin tur orsakar sedimentsspridning och effekter på ekosystemet) och omblandning, kroniska lågfrekventa undervattensljud, vibrationer och elektromagnetiska fält runt strömkablar. Dessa faktorer kan i sin tur påverka fiskens beteenden, kanske framför allt vid reproduktion och när den vandrar. Detta är områden där mycket kunskap ännu saknas. SPF ser därför att det är av största vikt att dessa faktorer, och hur de kan påverka den marina faunan på alla nivåer såväl lokalt som mer regionalt, utreds mycket noggrant. Det är dessutom av yttersta vikt att inse att olika fiskarter kan reagera olika och att en studie på t.ex. torsk eller ål inte kan översättas till att gälla för sill eller skarpsill. När det gäller undervattensljud vill vi poängtera att även inverkan av ljud under parkens driftsfas är väsentligt att belysa.

SPF befarar att det tilltänkta området för energi-ön ligger på sandbankar som utgör viktiga lekområden för fisk. Det är högst väsentligt att säkerställa att en eventuell etableringen av en vindkraftpark och nedläggningen av överföringskablar inte kommer att vara till skada för några lekområden för fisk.

Inverkan på tillträde till fiskeplatser

Utöver potentiella negativa effekter på fiskbestånd som fiskas av svenska yrkesfiskare kommer de planerade parkerna få en direkt negativ effekt för fisket. Delar av området där Bornholms energi-ö är tänkt att byggas har historiskt varit ett viktigt område för pelagiskt fiske. Under senare år har kvoten för sill i område 22–24 kraftigt reducerats på grund av den dåliga beståndssituationen. Om beståndet återhämtar sig kommer området utanför Bornholm åter att vara en viktig fiskeplats för svenska sillfiskare.

I Espoo-rapporten redovisas ett årligt genomsnitt av antalet fiskade timmar för svenska bottenrålare. Det betyder att det pelagiska fisket utelämnats i analysen. Vidare ger inte antalet fiskade timmar en fullständig bild av havsområdets betydelse för yrkesfisket, det säger exempelvis inget om värdet av den fisk som fångats där. Vi förväntar oss att kommande konsekvensanalyser kommer att inkludera en gedigen analys av parkens inverkan på yrkesfiskets tillträde till traditionella fiskeplatser. Det är då viktigt att se till en längre referensperiod eftersom fisket varierar över tid. Referensperioden bör minst vara 10–15 år men helst och rimligen lika lång tid som parken är tänkt att vara i drift. Vid analysen bör även beaktas att vissa tråldrag kan ligga delvis inom det tilltänkta området för vindkraftparken och därigenom kan fiskemönster komma att påverkas på ett negativt sätt. Vidare kan parken medföra förlängda transportsträckor vilket kan vara kostsamt för fiskeföretagen.

Kumulativa effekter

SPF ser med oro på det stora antalet befintliga och planerade vindkraftsetableringar i såväl Östersjön som Västerhavet och den kumulativa inverkan dessa kan få på miljön och fiskbestånden. SPF kräver att det görs en samlad analys av etablerade och planerade vindkraftparkers kumulativa inverkan på ekosystemet och av framtida möjligheter till fiske i området innan beslut fattas om åtgärder och verksamhet som konkurrerar om utrymme. Det gäller i synnerhet för en verksamhet som är mer eller mindre permanent till sin natur så som en vindkraftpark. Vi anser att samtliga planerade parker under tillståndsprocess, oavsett ekonomisk zon eller territorialvatten, ska inkluderas i denna analys och inte bara angränsande parker.

Annelie Rosell, SPF